

SLOVENSKI GOSPODAR.

List ljudstvu v poduk.

Izhaja vsak četrtek in velja s poštnino vred in v Mariboru s poštninjem na dom za celo leto 3 gl., za pol leta 1 gl. 60 kr., za četrt leta 80 kr. — Naročnina se pošilja opravljen v dijaškem sosenišču (Knabenseminar). — Deležniki tiskovnega društva dobivajo list brez posebne naročnine.

Posamezne liste protitaja knjigar Novak na velikem trgu po 5 kr. — Rokopisni se ne vračajo, neplačani listi se ne sprejemajo. Za omenila se plačuje od navadno vrstice, če se natisne enkrat 8 kr. dvakrat 12 kr., trikrat 16 kr.

Sijajna zmaga Slovencev.

Zopet smo štajerski Slovenci pokazali, da živimo in hočemo živeti ter veljati kot politični narod v deželi in državi. Narodni kandidat, naš velespoštovani Božidar Raič zmagal je lahko in sijajno. Nepozabljivi Herman dobil je najvrednejšega naslednika, Slovenci pravega korenjaka v zastopnika v državnem zboru. Zmagal pa je tako sijajno, da sme reči, ves narod stoji za njim. Kar bo pa tirjal v državnem zboru, to je volja naroda, volja štajerskih Slovencev.

Dobil je za vsem 318 glasov: v Rogaci 47, Ljutomeru 69 in v Ptuji 202. Želeli smo sicer jednoglasne volitve pa še ljubše nam je, da so vendar le nemškutarji zopet zglasili se. Jako všeč nam je, da so Nemci prenapetneži, naduti nemčurji iz Ptuja, Ormoža, Radgone, Celja, Rogaca malemu številu neumnih nemškutarjev pod pazduhe segnoli in jih zapeljali, da so se poskusili z narodnjaki, z domoljubi slovenskimi. Sedaj so se vendar prepričali, da smo Slovenci se svoje narodnosti zavedeli. Vse njihovo prizadevanje: nas v narodnih vprašanjih zmotiti je zastonj. Kandidat nemškutarjev, omilovanja vredni Loeschnigggggg je sramotno propal, čeravno so ga vsi nemčurji in nemškutarji držali podpirali in tiščali. Od 360 oddanih glasov palo je na njega samo 42 glasov! Nikder se ni upal sklicati volilnega shoda. V lastnej občini so ga zvrgli. V Ptuji niti na volišče ni smel. Skril se je doli v Rogatec in tam od Slatinskih Nemcev in nemškutarjev obdan, voglaril za slovenskimi volilci. Godba mu je politično mrtvašnico sviralala in po volitvi bila je nemškutarska sedmina. Dobil je v šmarijskem okraju 6 glasov, v rogačkem 18, ptujskem 12, sv. lenartskem 2, ormožkem 2, ljutomerskem 1 in gornje-radgonskem 1. Propal je tedaj — tudi sijajno in z njim je propala tudi nemškutarija. Zastonj bile so cesar-Jozefove pojedine zahman šulvereinska pijančevanja, brezuspešno

vse psovanje na Slovence in njihove domoljubne voditelje. Propad, polom je tako silen, da „Tagespošta“, „Marburgerca“ in „Celjanka“ še sedaj, ko je minulo teden dnij, niso k sapi prišle. Vse bahanje in širokoustenje nesramnih pisunov v njih bila je sama — pena.

Den 31. jan. 1884 bil je za Štajerske Slovence den narodnega veselja in sijajne zmage. Hvala in slava vsem, ki so pripomagali! —

Sijajna zmaga Božidara Raiča je pa še dobro znamenje za bližajoče se občne volitve za deželni in državni zbor. Vrli volilci 31. jan. zapustili so vsem sijajen zgled, kako nam je tudi v Mariboru, Celji, Brežicah in Slov. Gradci odločno stati za našo narodno reč. Tukaj nas čaka povsod morebiti zadnja pa odločilna borba z nemčurstvom. Zmagati moramo krepko, odločno, kakor v Rogaci, Ljutomeru in Ptuji. V to nam pomagaj Bog in sreča junaška.

Kako je g. dr. Radaj pomagal po krivici obsojenemu Slovincu do miru in poštenja.

Naš deželni poslanec g. dr. Radaj slovi po pravici kot izvrsten zagovornik v kazenskih zadevah. Ravno je končana obravnava, v kateri je on bil pomogel uže obsojenemu Slovincu do prejšnjega poštenja. Stvar je zanimiva in jo toraj objavimo po „Slovenskem Narodu“ števil. 19. „C. kr. okrajna sodnija v Slovenjem Gradci je v 13. dan septembra 1880 mestnega stražmeštra Josipa Leskoška zaradi prestopka proti varnosti časti po § 496 k. z. obsojila v globo 10 gold., ker je bil razžalil meščana in posestnika Janeza Hauka. Ta obsojba opirala se je na izpovedbe prič Jos. Pura in Mihe Pušnika. Na priziv obsojenega Leskoška je c. kr. okrajna sodnija v Celji to sodbo potrdila. — A. J. Leskošek ni miroval, temveč poklical je Pura, ki je zidar v Starem trgu, in mu tako dolgo prigovarjal, da pri obravni 13. septembra ni resnice govoril, da je naposled

Pur to sam verjel. Leskošek je na to poklical dva meščana, in vpričo njih napravil zapisnik s Purom, v katerem slednji priznava, da je pred sodnijo neresnico govoril in da ga je Janez Hauke k temu zapeljal. — Leskošek je ta zapisnik predložil sodniji in proti Janezu Hauku napravil kazensko ovadbo zaradi goljufije, ker je pričó Josipa Pura zapeljal k krivej izpovedbi pred sodnijo. — Opomniti je treba, da je Janez Hauke Slovenec in ga kot tacega Slovenjegraški nemškutarji, kakor tudi mestni stražmester Leskošek črté. — Pri prvem zaslišanji izjavil je Pur pred sodnijo, da je po Leskošku sestavljeni zapisnik neresničen, da ga je Josip Leskovšek k tej izpovedbi prisilil. Zaradi tega morala se je preiskava proti Hauku ustaviti. A Leskovšek, ki se je hotel maščevati, uložil je drugo ovadbo, in ko so Pura zopet zaslišavali, izjavil se je, da ga je Hauke zares premotil in zapeljal k krivej izpovedbi. Na podlagi te izpovedbe in nekaterih drugih momentov bil je Hauke pri obravnavi v 2. dan septembra 1881 pred c. kr. okrožno sodnijo v Celji obsojen na petletno ječo, poostreno s postom vsaki četrtri dan in v povrnitev stroškov. Njegovo ničnostno pritožbo zavrglo je najvišje sodišče in J. Hauke dobil je nalog, naj v 20. dan aprila 1882 nastopi svojo kazen. Mej tem je Haukova žena žalosti umrla, Hauke sam pa je tako nevarno obolel, da se je nastop kazni moral odložiti. Ta žalostni izid pravde pa je razvnel prebivalstvo in od več strani čulo se je, da je Hauke po nedolžnem obsojen in da je Leskovšek Pura zapeljal, da je krivo pričal. Več prič se je ponujalo to dokazati in jedna priča se je celo izrazila, da že vrabci na strehah po Slovenjem Gradci čivkajo, da je Hauke političen mučenik. Haukov zagovornik g. dr. Radaž nabral je vse to gradivo in vse dokaze Haukove nedolžnosti in na njih podlagi prosil pri c. kr. okrožnej sodniji v Celji naj se kazensko postopanje na novo začne. A ta prošnja se je zavrnila brez vsacega poizvedovanja. — Na uloženo pritožbo dala je nadsodnija v Gradci okrožnej sodniji v Celji nalog, naj ta slučaj natančno preiše in potem še le ukrene, se li ima kazensko postopanje na novo začeti. Okrožna sodnija v Celji je tako storila in 15. dan maja 1883 spoznala: Da se prošnji, naj se kazensko postopanje na novo začne, ne more ustreči. V devet pol obsežnem utemeljevanji se sicer konstatuje, da je Josip Pur večkrat in pred mnogimi pričami se izrekel, da je Leskovšek tako vanj silil in mu prigovarjal, da je bil ves zmešan. Leskovšek in drugi gospodje da so mu v občinski pisarni pretili z veliko kaznijo, na drugo stran pa so mu obljubavali, da bode boljše zanj, če bode izpovedal proti Hauku itd. A vse to ni moglo preveriti okrožne sodnije, da je Hauke nedolžen. — Proti temu odloku

napravila se je pritožba in c. kr. nadsodnija v Gradci je in merito iz istih razlogov, po katerih je okrožna sodnija v Celji prošnjo odbila, spoznala, da naj se kazensko postopanje na novo začne. Ob jednom pa ukrene nadsodnija v Gradci, akoravno Hauke tega niti prosil ni, da ima to kazensko stvar namesto okrožne sodnije Celjske nadaljevati c. kr. deželna sodnija v Celovci. — C. kr. deželna sodnija v Celovci je prevzeto preiskavo dala popolniti po okrajnej sodniji Slovenjegraške in je naposled Janezu Hauku dostavila dekret, da je proti njemu pričeta preiskava zaradi zločina goljufije ustavljena. — Tako je deželna sodnija v Celovci popravila justični umor okrožne sodnije v Celji.

Gospodarske stvari.

Koliko nektare krave raznih plemen molzejo.

Naši kmetje redijo govejo živino posebno krave ali zaradi mleka za domače potrebe, ali zaradi mesa, ali zaradi vprege in slednjič tudi in sicer ne najmanj zaradi gaoja v vinograde, na njive in senožeti. Vendar pa je dobavljanje mleka in vseh mlečnih izdelkov kakor putra, masla in raznih sirskih sort ona stran reje goveje živine, na katero se pri naših kmetih še vse premalo porajta, ona je studence, iz ktere bi po naših krajih se še dalo marsikteri dohodek za naše kmete dobiti, ko bi se gledalo, da se mleko, mlečni izdelki v bližnja mesta spečavajo.

Res je, da marsikterega kmeta odstraši od reje goveje živine nizka cena volov, krav in telet. Ali mleko ima vedno svojo ceno in umno mlekarstvo ima svojo dobiček obetajočo prihodnost. Zato mora pameten kmetovalec ravno na to betvo gospodarstva vso svojo pozornost obračati. Da se pa iz mlekarstva tudi toliko dobička in zaslužka, pridobi, kolikor ga je pri danih razmerah največ mogoče, mora kmet pa tudi gledati, da si priskrbi krave, ktere so dobre mlekarice. Seveda se morajo pa potem take živali tudi primerno krmiti in postreči.

Veča ali manjša mlečnost raznih kraj je deloma od lastnosti raznih govejih plemen zavisna. Kakor je znano je veliko plemen goveje živine, izmed kterih nektera zopet boljše krave mlekarice dajejo, kakor pa druga plemena. Takim plemenom so tedaj po pravici naredi ime „mlečna plemena“. Plemenska lastnost je mlečnost še le postala, ko so se za reje le take krave izbirati in puščati začele; ktere so se po posebno obilni mlečnosti odlikovale in da so se take dobre mlekarice že od mladih nog namenu primerno redile in postregle. Drže se tega načela so živinorejci dosegli, da je obil-